

Svangerskapskontroll

Med unntak av morgenkvalme og tretthet de første tre månedene hadde Katrine stort sett vært sprek gjennom hele svangerskapet. Nå var hun inne i siste trimester. Tanken på at hun snart skulle bli mamma hadde vekket følelser i forholdet til hennes egen mor. Etter vi hadde gjort oss ferdige med de vanlige målingene og hørt på fosterlyden, ønsket hun litt ekstra tid.

Pasient Jeg syns det er godt og spennende å kjenne at et nytt liv vokser inni meg. Først føltes det rart å være gravid. Jeg tok tre graviditetstester for å forsikre meg om at det faktisk stemte. Men stor var gleden og forventning både hos mannen min og meg da vi så to blå streker sakte men sikkert komme til syne i den lille firkanten på graviditetstesten. Likevel ble det ikke virkelig for oss at jeg hadde et lite menneske i magen før vi hadde vært på ultralyd i attende svangerskapsuke. Det var utrolig fascinerende å ha et vindu inn til babyen! Den vinket til oss der inne og svømte forsiktig rundt. Da jeg senere strøk meg over magen, hadde jeg fosteret på netthinnen. Det var godt å kjenne at fosteret tok større og større plass. Noen av venninnene mine sa de følte seg klumpete og digre da de var gravide. De brukte ord som å ese ut som en gjærdeig. Heldigvis har jeg følt det anderledes. Roen i meg har vokst i takt med magen. Jeg har lite trang til å utforske verden og oppleve nye ting nå. Jeg føler jeg gradvis blir bedre kjent med barnet mitt. Samtidig er jeg full av undring over hvem hun eller han er. Hvis jeg sitter på kafé alene, føler jeg at jeg har selskap i barnet. Vi sitter der liksom begge to, og det føles fint. Jeg kjenner meg stolt. Mannen min er ikke like "gravid" som meg, hvis du skjønner hva jeg mener, men han er snill og støttende. Likevel blir jeg uendelig trist jeg av og til.

Lege Hva kommer det av?

Katrine virket sørgmodig.

Pasient Jeg kjenner lite nærhet til min mor i denne prosessen. Jeg opplever omsorgen hennes heller som påtrengende enn som god. Hun sukker oppgitt hvis jeg for eksempel takker nei til noe mat du har anbefalt meg å unngå. Sist helg ble hun fornærmet fordi jeg ikke ville spise roastbeefen hun serverte, og et glass vin kunne vel ikke skade, mente hun. Da jeg bare spiste poteter, rømme og flatbrød på hennes tradisjonelle rakfisklag før jul, syns hun jeg var lettere hysterisk. Jeg sier jo ikke nei for å såre henne, men for å beskytte det ufødte livet i meg.

##position##

Lege Har du vært engstelig med tanke på kostholdet?

Pasient Nei, jeg syns du ga meg noen greie anbefalinger. Jeg har styrt unna alkohol, utenlandske oster, rått kjøtt og rå fisk.

Lege Er det andre sider ved din mor som gjør deg trist?

Katrine nikket.

Pasient Jeg har mange spørsmål rundt hvordan min spedbarnstid var, men hun sier at hun ikke husker noe særlig, bortsett fra at hun var sliten. Jeg kjenner jeg blir såret når hun forteller det, men jeg tar sikkert for lett på vei.

Lege Det er vanlig at gravide blir ekstra følsomme. Naturen har nok innrettet det slik for å forberede kvinnen på å fange opp signaler fra barnet hun venter.

Pasient Tanken på babyen min gjør meg glad, men jeg blir trist når jeg tenker på mor. Jeg kjenner at jeg trenger henne, men jeg klarer ikke å nå fram. Hun vil meg godt, men hun ser ikke hvem jeg er. Når jeg snakker med henne føler jeg at hun lytter med overbærenhet, men ikke med oppmerksomhet. Jeg erfarer at jeg ikke kan påvirke henne. Hun er fastlåst i sine oppfatninger.

Lege Tror du tristheten din kan forstås som en løsriving fra henne?

Pasient Ja, jeg tror det. Jeg må gi slipp på noen illusjoner og noen savn. Jeg har alltid følt at jeg har måttet gi noe tilbake til henne som om jeg står i gjeld til henne. Jeg klarer ikke å være ubetinget entusiastisk til hennes velmente råd og formaninger. Jeg får behov for å beskytte meg og støte henne bort. Jeg ser at det gjør henne vondt. Skuffelsen står skrevet i øynene hennes.

Katrine begynte å gråte.

Lege Du høres også skuffet ut. Kan du si noe mer om det?

Katrine fortsatte litt stakatto.

Pasient Hun går surr i hva som tillhørte svangerskapet med meg og de med mine søsken. Hun

husker lite fra barseltiden etter at jeg ble født, bortsett fra at hun var uendelig trett. Det er sikkert riktig at hun hadde mye å stri med. Fedrene var jo heller ikke så veldig på banen for tredivet år siden. Men jeg synes det er trist at jeg var en belastning for henne. Hun flyttet meg umiddelbart inn på eget rom da hun kom hjem fra klinikken. Jeg skal angivelig ha sovet hele natten, men jeg har mistanke om at jeg gråt forjeves der inni mørket. Nattamming skjemmer bort barnet, mener hun.

Lege Hva tror du?

Katrine gjenvant pusten og snakket tydeligere.

Pasient Jeg synes det virker brutalt å plassere et nyfødt spedbarn på et mørkt rom alene hele natten. Barnet gråter vel ikke uten grunn. Får det ikke noen respons når det kaller på sine foreldrene, lærer det vel at det ikke er viktig nok og gir etter hvert opp å gråte. Men, uff, du synes sikkert jeg høres selvopptatt og selvmedlidende ut.

Katrine ristet på hodet og sukket.

Lege ##1##Synet på spedbarn har endret seg dramatisk de siste tiårene. I dag vet man at de aktivt utforsker verden og er sosiale allerede fra fødselen av. Da du ble født helte man mer til tanken om at barnet i stor grad var avhengig av å bli dressert.## Viktigheten av struktur og faste rammer ble satt i høysete. Kan du se på din mor med briller som gjenspeiler den tidsånden som hun var småbarns mor i?

Pasient Ja, og det er formildende. Jeg tror ikke hennes holdninger til spedbarn var avvikende utifra datidens standarder, men likevel føler jeg at det er en uoverstigelig kløft mellom oss.

Lege Kan du bruke denne opplevelsen som en ressurs? Kan du finne ro og forsoning bak tristheten din? Spurte jeg optimistisk.

Pasient Jeg håper det, svarte Katrine langsomt. Jeg føler at jeg nå står på egne bein og skal leve mitt liv med barnet jeg bærer på. Denne vissheten gir meg frihet og styrke. Det er ikke bare trist.

Hun så opp på meg og smilte forsiktig.

Lege Det høres ut som om din identitet er i ferd med å utvikle seg. Du begynner å oppfatte deg selv som mor snarere enn som datter. I denne prosessen opplever mange førstegangsgravide at de både mister noe og utvikler seg. Du blir ikke mor i ett dramatisk, klart definert øyeblikk. Det er en prosess som pågår gjennom hele svangerskapet og de første årene etter fødselen.

Pasient Takk for samtalen, sa Katrine og strøk seg moderlig over magen. Så vagget hun rolig nedover korridoren.

Samtalen ble utviklet i samarbeid med spesialist i klinisk psykologi Marianne Skar.